Název předmětu: Ochrana obyvatelstva a IZS

Téma: Nouzové přežití, psychosociální pomoc

Cíl:

Student rozumí významu nouzového přežití a psychosociální pomoci v ochraně obyvatelstva a zná základní typy opatření pro zajištění nouzového přežití.

Úkoly pro samostatnou práci:

Studium povinné literatury, vybraní studenti si připraví seminární práci na zadané téma z oblasti varování a informovaní obyvatelstva o rozsahu 5 normostran textu, seminární práce budou prezentovány na semináři.

Povinná literatura:

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-62-0. Dostupné také z: http://krizport.firebrno.cz/dokumenty/skripta-ochrana-obyvatelstva-a-krizove-rizeni-2015

Doporučená literatura:

Metodický pokyn Ministerstva zemědělství čj. 74020/2016-MZE-15000.

Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.

Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.

Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu. Praha: Ministerstvo vnitra - odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality, 2016.

Obsah:

1) Základní pojmy

Dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů se ochranou obyvatelstva rozumí *„plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku“.* Nouzové přežití je tedy jedním z hlavních úkolů ochrany obyvatelstva.

Pod pojmem nouzové přežití rozumíme *„dočasný způsob přežití obyvatelstva postiženého následky mimořádných událostí nebo krizových situací. Zahrnuje*

zejména opatření k nouzovému ubytování, zásobování potravinami, pitnou vodou a energiemi a organizování humanitární pomoci.“ (Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu)

Dle § 10 odst. 5 písm. f) zákona č. 239/2000 Sb. organizuje a koordinuje nouzové přežití obyvatelstva HZS kraje při zabezpečené záchranných a likvidačních prací. Na zajištění nouzového přežití obyvatel obce se dále podílí příslušný obecný úřad dle § 15 odst. 2 písm. f) zákona č. 239/2000 Sb. a starosta obce, který dle § 16 písm. c) zákona č. 239/2000 Sb. organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití.

HZS kraje zpracovává plán nouzového přežití obyvatelstva, který je součástí havarijního plánu kraje. Plán nouzového přežití obyvatelstva zahrnuje

a) nouzové ubytování
b) nouzové zásobování potravinami
c) nouzové zásobování pitnou vodou
d) nouzové základní služby obyvatelstvu
e) nouzové dodávky energií
f) organizování humanitární pomoci
g) rozdělení odpovědnosti za provedená opatření pro nouzové přežití obyvatelstva.

Humanitární pomoc bude předmětem samostatné přednášky.

2) Nouzové ubytování

Pod pojmem nouzové ubytování rozumíme *„dočasné ubytování obyvatelstva postiženého mimořádnou událostí nebo krizovou situací v objektech, které pro ubytování osob nejsou určené a běžně používané, ale jsou pro tento účel dočasně upravené a vybavené tak, aby splňovaly základní požadavky pro spánek, odpočinek a hygienické potřeby osob."* (Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu)

Součástí plánu přežití obyvatelstva je seznam objektů vhodných ke zřízení místa nouzového ubytování.

3) Nouzové zásobování potravinami

K nouzovému zásobování potravinami může být využito funkční části distribuční sítě nebo smluvně dohodnuté subjekty. Jedná se především o stálá nebo mobilní stravovací zařízení, jejichž seznam je uveden v plánu nouzového přežití.

4) Nouzové zásobování pitnou vodou

Pod pojmem nouzové ubytování rozumíme *„zabezpečení pitné vody pro obyvatelstvo v množství nezbytném pro jeho přežití a po nezbytně nutnou dobu potřebnou pro obnovení funkce běžného zásobování pitnou vodou."* (Terminologický slovník pojmů

z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu)

Podrobnosti nouzového zásobování obyvatelstva pitnou vodou řeší metodický pokyn Ministerstva zemědělství čj. 74020/2016-MZE-15000. Dle čl. 4 odst. 1 uvedeného metodického pokynu organizuje nouzové zásobování pitnou vodou starosta obce v rámci zajištění činnosti obce v podmínkách nouzového přežití podle § 16 písm. c) zákona č. 239/2000 Sb. a HZS kraje, který nouzové zásobování vodou koordinuje. Při vyhlášení krizového stavu koordinuje nouzové zásobování pitnou vodou hejtman kraje, resp. primátor hl. m. Prahy.

5) Nouzové základní služby obyvatelstvu

Zabezpečení nouzových základních služeb je plánováno zejména v oblastech ošacení, hygienických potřeb, distribuce léků, veterinární ambulance, pohřebních služeb apod.

6) Nouzové zásobování energiemi

Nouzové dodávky energií zahrnují dodávky elektrické energie, plynu a tepla. V případě nedostatku některé z uvedených surovin bude prioritně zabezpečeno zásobování zdravotnických zařízení, sociálních zařízení a některých dalších klíčových provozů.

7) Psychosociální pomoc

Psychosociální pomocí se rozumí *„emoční, praktická a duchovní pomoc, která sytí psychosociální potřeby lidí, vzniklé v souvislosti s mimořádnou událostí. Jejím základním východiskem je, že reagování lidí při mimořádné události a po ní je normální reakcí člověka na nenormální situaci. Opírá se o přirozené zvládací mechanismy člověka a komunitní podporu. Vychází z psychologických poznatků, které integruje s poznatky sociální práce, krizového řízení a dalších disciplín.“* (Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu)

Při záchranných a likvidačních pracích je organizována

a) první psychická pomoc

b) krizová intervence

c) krátkodobá psychosociální pomoc

Psychosociální pomoc v místě zásahu organizuje velitel zásahu, který pro tuto činnost může využívat odborného pracovníka. V rámci první psychické pomoci jsou zabezpečovány základní životní potřeby zasaženého člověka. Krizová intervence spočívá v rychlém zásahu psychologa s patřičným výcvikem zaměřeném na vyřešení konkrétní situace. Cílem krátkodobé psychosociální pomoci je zjišťování konkrétních potřeb zasažených osob a zajištění jejich naplnění.